

Vilka vi är, är nog bland det viktigaste för oss.

-ett arbete om identitetsskapande processer vid konflikt &
Transformativ medling

Abstract

Titel : Vilka vi är är nog bland det viktigaste för oss -ett arbete om identitetsskapande processer vid konflikt & Transformativ medling

Författare : Björn Oom

Handledare : Ulla- Britt Wennerström

Examinator : Mattias Wahlström

Typ av arbete : Examensarbete för kandidat i sociologi 15 hp,

Tidpunkt : Hötterminen 2011

Antal tecken inkl. blanksteg: 59840

Syfte och frågeställningar : Syftet med denna kandidatuppsats är att utifrån en teoretiskt underbyggd studie av relationen mellan identitetsskapande processer och konflikter analysera den transformativa medlingsmetoden i anslutning till identitetsteori och specifikt undersöka vad Margaret Archers teoribildning kan tillföra förståelsen.

Frågeställningar:

- ⤴ Hur definieras konflikter, och konflikters mekanismer och möjliga lösning enligt transformativ medling?
- ⤴ Hur utvecklas identiteten hos individer och vilken roll har konflikter för människors identitetsskapande processer?
- ⤴ Vilken förståelse och teoretiska underbyggnad finns i den transformativa medlingens metod när det gäller förståelse av människors identitetsskapande processer i samband med konfliktupplevelser?

Metod och material: En analytisk retroduktion utifrån Margaret Archers (2002) teoribildning gällande identitetsskapande processer och Goffmans (1955, 1967) teoribildning gällande begreppet face, i relation till Transformativ medlings teoribildning av Joseph P. Folger och Robert A. Baruch Bush (2010)., samt informativa intervjuer med tre professionellt verksamma medlare som använder sig utav transformativ medling.

Huvudresultat: Transformativ medlings teoribildning bygger på ett identitetsarbete men har inte utvecklat teorin i anslutning till identitet. Studien visar att denna del kan stärkas genom att tillföras förståelse gällande identitetsskapande processer och konflikt utifrån Archer (2002) och Goffman (1955, 1967).

Nyckelord : Konflikt, Transformativ Medling, Identitet, Archer

Innehållsförteckning

1.Inledning	1
2.Problemformulering	2
2.1.Syfte	3
2.1.1.Frågeställningar	3
3.Metod	4
3.1.Urval.....	4
3.2.Tillvägagångssätt och analys	5
3.2.1.Intervjuerna:.....	5
3.2.2.Teoretiskt underlag och analys:	6
3.3.Reliabilitet och validitet	8
3.4.Etiska överväganden	8
4.Bakgrund och tidigare forskning	10
4.1.Vad innebär konflikt?	10
4.2.Vad är medling?.....	11
4.3.Transformativ medling	12
4.3.1.	
Konfliktförlopp och konfliktupplevelse	13
4.3.2.Empowerment och Recognition	14
4.3.3.Medlarens roll och medlingsteknik	14
5.Teori & analys.....	15
5.1.Ontologi.....	15
5.2.Margaret Archer om identitetsskapande processer.....	16
5.2.1.Om mänskligt agenskap och känslors betydelse	16
5.2.2.Den inre dialogen.....	17
5.2.3.Människans objektiva betraktelseförmåga	18
5.3.Personlig Identitet – att bli till i relation till andra	19
7.Empiriskt material & analys	21
7.1.Konflikten.....	21
7.2.Identiteten.....	22
7.3.Relationen mellan identitet och konflikthantering i medling.....	23
8.Slutsatser och diskussion	25
8.1.1.Hur utvecklas identiteten hos individer och vilken roll har konflikter för människors identitetsskapande processer?.....	25
8.1.2.Vilken förståelse och teoretiska underbyggnad finns i den transformativa medlingens metod när det gäller förståelse av människors identitetsskapande processer i samband med konfliktupplevelser?	26
8.1.3.Hur definieras konflikter, och konflikters mekanismer och möjliga lösning enligt transformativ medling?.....	27
9.Referenser:	28

Bilagor

Bilaga 1 – Informationsbrev

Bilaga 2 – Intervjuguide

Bilaga 3 – Populärvetenskaplig framställning

1. Inledning

Människors identitet, vad hon upplever sig vara och vill vara är en central del av livet, liksom dess inverkan på känslor, beslut, handlingar och beteenden. Konflikter är en ofrånkomlig del av livsprocessen och som påverkar oss i vår upplevelse av oss själva, av andra människor och vår omgivande verklighet.

Fenomenet eller ämnet identitet har en lång intellektuell historia inom konfliktteori och praktiskt arbete med konflikthantering. Det är också ett vitt berört ämne inom sociologin och annan samhälls- och beteendevetenskaplig teoribildning (Tricia Jones & Ross Brinkert 2008: 69).

Ibland kan det vid konflikt finnas behov av att tillämpa någon form av konflikthantering. Medling är en specifik konflikthanteringsmetod som blivit allt mer aktuell och uppmärksam i Sverige på senare år bl.a. då det sedan januari 2008 finns en lag som innebär att alla kommuner måste erbjuda medling i samband med brott rörande ungdomar, där gärningsmannen är under 21 år¹.

Medlaren kommer i sitt arbete med människor i konflikt att ta i beaktande fenomen som individernas känslor, perception och handlingar, i sina försök att främja ett konstruktivt samtal parterna emellan. Dessa fenomen är starkt influerade av dels konflikten (Joseph P. Folger & Robert A. Baruch Bush, *Transformativ Medling*, 2010: 63), men också av deras upplevelser av sig själva i relation till motparten, dvs. av deras identitetsupplevelser.

Jag har tidigare gått en kurs i transformativ medling (fortsättningsvis förkortad TM) för en etablerad medlare och föreläsare på Göteborgs universitet (2010) som jag kom i kontakt med när jag under hösten 2010 läste kursen *Gruppdynamik & konflikthantering* på Sociologiska institutionen, Göteborgs Universitet. Det ledde till att jag var med och skrev ett projektarbete om just TM. Syftet med det arbetet var att genomföra en kritisk granskning av TM med tillämpning av socialpsykologiska teorier, och att jämföra denna medlingsform med andra former av medling².

Detta kandidatarbete är delvis en påbyggnadsstudie av mitt tidigare projektarbete och jag vill nu

---

¹Se *Medling vid brott – en handbok* (2007), <http://www.bra.se/pdf/2011-12-29>.

²Se referenslista för mer information om studien.

genomföra ytterligare en fördjupning av TM där jag fokuserar TMs teoribyggnad i relation till identitetsskapande processer, och jag hoppas kunna ge ett kunskapsbidrag till området. Min huvudkälla till detta arbete är boken *Transformativ Medling* skriven av Robert A. Bush & Joseph P. Folger (2010), som även var kursbok vid kursen om TM.

För att förstå de identitetsskapande processerna kommer jag att använda mig i huvudsak utav sociologen Margaret Archers (2002) teorier, och i relation till dessa granska TMs metod och tillämpning. Margaret Archer är Professor i Sociologi vid Warwicks Universitet.

Detta är i huvudsak en teoretisk uppsats, men för att kunna belysa hur TMs teori också tillämpas i praktiken har jag intervjuat tre professionellt verksamma medlare som använder sig utav TM. Jag intresserar mig för deras erfarenheter och tankegångar rörande medlingen i relation till konflikt och identitet, samt vilket underlag TMs teori ger dem i relation till detta. Studien genomförs vid Sociologiska institutionen höstterminen 2011.

2. Problemformulering

Identitetsupplevelser är av stor betydelse för hur vi tolkar verkligheten samt för våra handlingar i den. Och den som drabbas av ett destruktivt konflikttillstånd riskerar att påverkas negativt i sin upplevelse av sig själv, andra människor och sociala sammanhang (Folger & Bush 2010:63).

TMs teori definierar konflikt som en kris i den mänskliga interaktionen (Folger & Bush 2010: 59, 63). Pga. konflikters inverkan på människor berörs även parternas upplevelser av sig själva. En transformativ medlare kan hjälpa parterna genom att ledsaga och stötta dessa för att främja en transformation av interaktionen, så att krisen upplöses (Folger & Bush 2010:63). TMs teoribildning behandlar dock inte specifikt identitetsskapande processer som del av medlingens metod.

På vilket sätt individers självförståelse och identitet är relaterad till konfliktupplevelser är den problemställning som jag inriktar mig på i denna studie. Det gäller vilken betydelse identitetsskapande och identitetsupplevelser har för en konflikts utveckling, och dess möjliga lösning. Vad kan Margaret Archers teoribildning om identitetsutveckling bidra med till TMs teoribildning, liksom dess praktiska verksamhet?

2.1. Syfte

Syftet med denna uppsats är att utifrån en teoretiskt underbyggd studie av relationen mellan identitetsskapande processer och konflikter analysera den transformativa medlingsmetoden i anslutning till identitetsteori och specifikt undersöka vad Margaret Archers teoribildning kan tillföra förståelsen.

2.1.1. Frågeställningar

- ♣ Hur definieras konflikter, och konflikters mekanismer och möjliga lösning enligt transformativ medling?
- ♣ Hur utvecklas identiteten hos individer och vilken roll har konflikter för människors identitetsskapande processer?
- ♣ Vilken förståelse och teoretiska underbyggnad finns i den transformativa medlingens metod när det gäller förståelse av människors identitetsskapande processer i samband med konfliktupplevelser?

3. Metod

För att få svar på mina frågeställningar krävs en djupgående teoretisk förståelse av såväl konfliktteori, identitetsteori som av TMs teori. Därför har fördjupat mig i relevant teoribildning, och har sedan analyserat och syntetiserat dessa i relation till varandra för att komma åt vad som är konstituerande och kännetecknande för identitetsskapande processer, i relation till konflikt, och hur TM förhåller sig gentemot dessa fenomen.

Detta är ett tillvägagångssätt som kallas för *analytisk retroduktion* (Danermark et al. 1997: 152). Retroduktion handlar om att utifrån beskrivning och analys av konkreta företeelser försöka utröna de grundläggande villkoren för att dessa företeelser ska vara vad de är. Den stora frågan gäller vilka egenskaper som krävs för att något ska vara möjligt? Vad som utgör en brist gällande retroduktion är att det inte finns några fasta kriterier som definitivt kan avgöra giltigheten i den slutledning som följer. Men styrkan i metoden är att den tillåter oss att få kunskap om villkor, strukturer och mekanismer som inte kan avläsas direkt i den empiriska domänen. För att nå en djupgående förståelse om fenomenen i verkligheten krävs ett teoretiskt arbete med abstraktioner och begrepp. (Danermark et al. 1997: 171)

Analytisk retroduktion är också en metod som är relaterad till den kritiska realismens ontologi, vilken Archer bygger sina teoretiska konstruktioner utifrån och som även jag bygger detta arbete på.

För att få inblick i hur TMs teori tillämpas i praktiken har jag även intervjuat tre professionellt verksamma medlare som använder sig utav TM. En intervju är ett samtal som har en struktur och ett syfte (Steinar Kvale 1997: 13). Jag har här genomfört informativa intervjuer som har gjorts enligt semistrukturerad öppen kvalitativ intervjumetod (Kvale 1997: 119).

3.1. Urval

Från början planerade jag att genomföra fyra intervjuer (då i syfte att göra en mer empiriskt inriktad studie), varav två med transformativa medlare och två med personer som erfarit TM som konfliktpart vid konflikt.

Jag fick intervju en medlare som jag tidigare haft kontakt med, och via denne fick jag hjälp att

komma i kontakt med ytterligare en medlare. Att få kontakt med två personer som själva varit med om en konflikt som det medlats i visade sig dock inte lätt. Det fanns helt enkelt ingen som av etiska och sekretessskäl kunde ge mig dessa kontaktuppgifter.

Detta var en orsak till att arbetet tog en mer teoretisk riktning utöver mitt egentliga intresse och fokus av den teoretiska delen. Intervjuerna med de två medlarna var mycket informativa och jag hade fått god inblick gällande deras tankar kring konflikt, identitet och dess samverkan.

För att få ytterligare underlag och perspektiv så valde jag att fortsätta på samma spår i min empiriska datainsamling och beslutade att intervjua en tredje medlare, och denna fick jag kontakt med via en av de redan intervjuade medlarna.

Mitt urval består av tre verksamma medlare som använder sig utav TM delvis eller helt, och som arbetar inom samma kommunala organisation:

IP1, man 48 år, arbetat 15 år som medlare varav 5 år inom TM.

IP2, man 46 år, arbetat 10-12 år som jurist och sedan 2 år som medlare inom TM.

IP3, man 43 år, arbetat 4 år som medlare inom TM.

3.2. Tillvägagångssätt och analys

3.2.1. Intervjuerna:

Jag tog kontakt med de tilltänkta intervjupersonerna via mail där jag gjorde en förfrågan om de ville delta i min studie, samt informerade vad studien handlade om via ett bifogat informationsblad (se bilaga 1) där info om studien, dess syfte, utformande, mig själv, min handledare, och intervjuens omfattning framgick.

Jag använde mig utav, en av mig, framarbetad intervjumall (se bilaga 2), utformad i syfte att få ta del av relevant information så att jag skulle kunna besvara mina forskningsfrågor. Denna fungerade som en grund att utgå ifrån, och gav en struktur som fanns med i bakgrunden så att intervjun berörde alla frågor av intresse för mitt arbete och syfte.

Jag började med att be den intervjuade berätta om sin bakgrund och vad som lett denne dit den är

idag, som medlare. Därefter bad jag dem berätta om TM, varpå jag ställde öppna frågor gällande ämnena identitet, konflikt, och deras samverkan i relation till TM. De öppna frågorna följdes vid behov upp med ytterligare frågor, med syfte att få den intervjuade att berätta och förklara mer eller förtydliga något för mig, vilket är i enlighet med vedertagen kvalitativ intervjuform (Kvale 1997: 124-125). Intervjuerna varierade mellan 90 – 150 minuter och genomfördes på intervjupersonernas arbetsplats.

Fördelen med att intervjua medlare är att de erfarenheter och tankar jag får ta del av kan sättas i relation till mina teoretiska studier och på det sättet även fördjupa förståelsen och påverka mina teoretiska tolkningar och slutsatser, vilket blir en form av validering av dessa. Anledningen till att jag valt just intervjumetod är att jag vill ta del av medlarnas tankar och erfarenheter kring såpass specifika och djupgående ämnen, varpå jag bedömde att det dels blir enklast för dem att muntligt få dela med sig, men även att jag då själv kan ställa följdfrågor och be om förtydliganden eller utveckling gällande vad som sägs och därmed undvika eventuella otydligheter eller missförstånd inför min kommande analys. Kvalitativ intervjumetod ger mig möjlighet att motsvara syftet med studien på ett bra sätt.

Vad som kan vara en nackdel med denna metodform är att det kräver en viss kompetens hos den som intervjuar. Det är viktigt att hela tiden vara närvarande i stunden, lyssna, ha syftet med intervjun i baktankarna, tänka på den senare analysen, och styra samtalet på ett sådant sätt att det informanten berättar inte påverkas gällande annat än eventuella klargöranden (Kvale 1997: 125). Min förhoppning och tilltro är att jag har lyckats med det i dessa intervjuer.

Intervjuernas relevanta delar skrevs ut ordagrant inför analys och syntetisering för att kunna relateras gentemot inhämtad vetenskaplig teori, och jag har vid citat korrigerat texten så att den blivit mer tydligt framställd .

3.2.2. Teoretiskt underlag och analys:

Jag valde i samråd med min handledare ut lämpligt teoretiskt underlag gällande identitet och konfliktteori för att kunna uppnå mitt syfte med uppsatsen och har läst in mig på dessa områden för att kunna relatera dessa sinsemellan i min egen analys.

När jag i mitt tidigare projektarbete studerade TM, såg jag samband som gjorde att jag fick en djupare förståelse för medlingsformen, och det inspirerade mig vidare till denna studie. Jag såg

aspekter i TMs teoribildning som kunde fördjupas i anslutning till identitet och genom studier av Archers identitetsbegrepp såg jag en möjlighet att få en än djupare förståelse för styrkan i TMs teori, och samtidigt även utveckla min egen förståelse för identitetens konstruktion i relation till konflikt.

Detta ligger till grund för mitt arbetes syfte och frågeställningar, och har även format mina tolkningar av det teoretiska materialet.

Analysarbetet består av flera moment. Jag har till att börja med valt ut och skrivit ner de centrala aspekterna av de vetenskapliga teorierna och därefter analyserat och syntetiserat dessa i relation till varandra. Då har jag även vägt in vad som har sagts i intervjuerna, vilket kan benämnas som medlarnas vardagsteori gällande de berörda ämnena. Vardagsteori kan vara riktig, men det är svårare att där – till skillnad från vetenskapligt konstruerad teori- avgöra dess sanningshalt (Johannessen, Asbjörn & Tufte, Per Arne 2003: 29). I detta sammanhang då medlarnas teori sätts i relation till etablerad vetenskaplig teori så blir dess sanningshalt lättare att bedöma samt att de för mig bidrar till att validera mina tolkningar och slutsatser. Det blir en form av ömsesidig validering där tolkningar av empirin relateras till teorierna och tvärtom.

I intervjusamtalen upptäckte jag också att medlarna i vissa fall hade vidareutvecklat förståelsen av vissa begrepp (som kommunikation) i relation till sina praktiska erfarenheter. Kort sagt möjliggjorde intervjuerna och relatering till det teoretiska arbetet en ömsesidig vägledning i min förståelse och analys. Teoribildning behöver ha en fackmässig motivering som grundas på empiriskt och/ eller logiska resonemang, och de teoretiska slutsatser jag kommer göra i arbetet får därmed en bättre verklighetsförankring via intervjuerna med medlarna.

En vetenskaplig teori karaktäriseras av att ”ha en viss generaliseringsnivå, vara en förenkling av verkligheten, säga något om regelmässigheter, och säga något om samband mellan fenomen” (Johannessen & Tufte 2003).

Jag har syntetiserat och analyserat intervjumaterialet som redovisas i relation till tre teman som tydliggjordes under arbetets gång:

Identitet, Konflikt och Relationen mellan identitet och konflikthantering i medling.

3.3. Reliabilitet och validitet

Reliabilitet, avser tillförlitligheten gällande den data som använts i en studie, insamlingsätten och hur de bearbetas (Johannessen & Tufte 2003: 28). De teorier som jag använt mig utav i studien är i sig allmänt vedertagna inom vetenskapliga sammanhang och då jag bygger mina syntetiseringar och slutledningar utifrån dessa så kan reliabiliteten anses vara tillräckligt hög om slutledningarna tål kritisk granskning.

Intervjuutskrifternas reliabilitet är testbar om exempelvis en annan person skulle skriva ut samma intervjuer, och ett program sedan jämför våra intervjuutskrifter (Kvale 1997: 150-151). Att dem är utskrivna ordagrant stärker reliabiliteten.

När det gäller validiteten för denna studie, dvs. om min studie lever upp till vetenskapliga giltighetskrav (Johannessen & Tufte 2003: 47-48), så menar jag att slutsatserna som härrör ur att logiskt pröva och jämföra befintliga teorier gentemot varandra såväl som gentemot intervjumaterialet, resulterar i en stark validitet förutsatt att slutsatserna kritisk granskning.

3.4. Etiska överväganden

I studien har jag beaktat de etiska riktlinjer vid humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning som Vetenskapsrådet ger.

Dessa sammanfattas i två krav: *Forskningskravet*, som innebär att tillgängliga kunskaper i samhället utvecklas, fördjupas och att metoder förbättras, och *individskyddskravet*, som innebär att individer inte ska utsättas för någon form av skada.

Individskyddskravet tydliggörs i fyra allmänna huvudkrav: *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*.

Informationskravet har i denna studie inneburit att jag har informerat de intervjuade personerna om vilken typ av studie jag kommer genomföra, att det är på kandidatnivå, i vilket ämne, och vad det syftar till att undersöka. Jag informerade även om hur intervjun skulle gå till, och att den beräknades ta ca 90 minuter. Jag har med tanke på *samtyckeskravet* informerat om att det är helt valfritt att vara med, att de inte behöver svara på frågor de inte själva vill, och att de har rätt att avbryta när de vill. Att jag spelade in intervjuerna var något jag frågade informanterna om och som de gav sitt samtycke till. Med hänsyn till *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*, försäkrade jag dem även om att inspelningen varken kommer att sparas eller användas i något annat syfte än just denna specifika studie, och att den efter studien kommer raderas, samt att de kommer att hållas anonyma i arbetet.

Jag informerade informanterna om ovanstående när jag tog kontakt med dem via mail (se bilaga 1), och även sedan muntligt vid mötet inför intervjun.

4. Bakgrund och tidigare forskning

I detta avsnitt redogör jag för vad medling, TM och konflikt kan vara, vilket är relevant för studiens syfte, och för att kunna besvara mina frågeställningar. Under första rubriken: *Vad innebär konflikt?* - redogör jag för några olika synsätt på vad konflikt innebär. Under nästa rubrik: *Vad är medling?* - redogör jag kort för medling i helhet, och sedan beskriver jag mer ingående TM under rubriken: *Transformativ medling*.

4.1. Vad innebär konflikt?

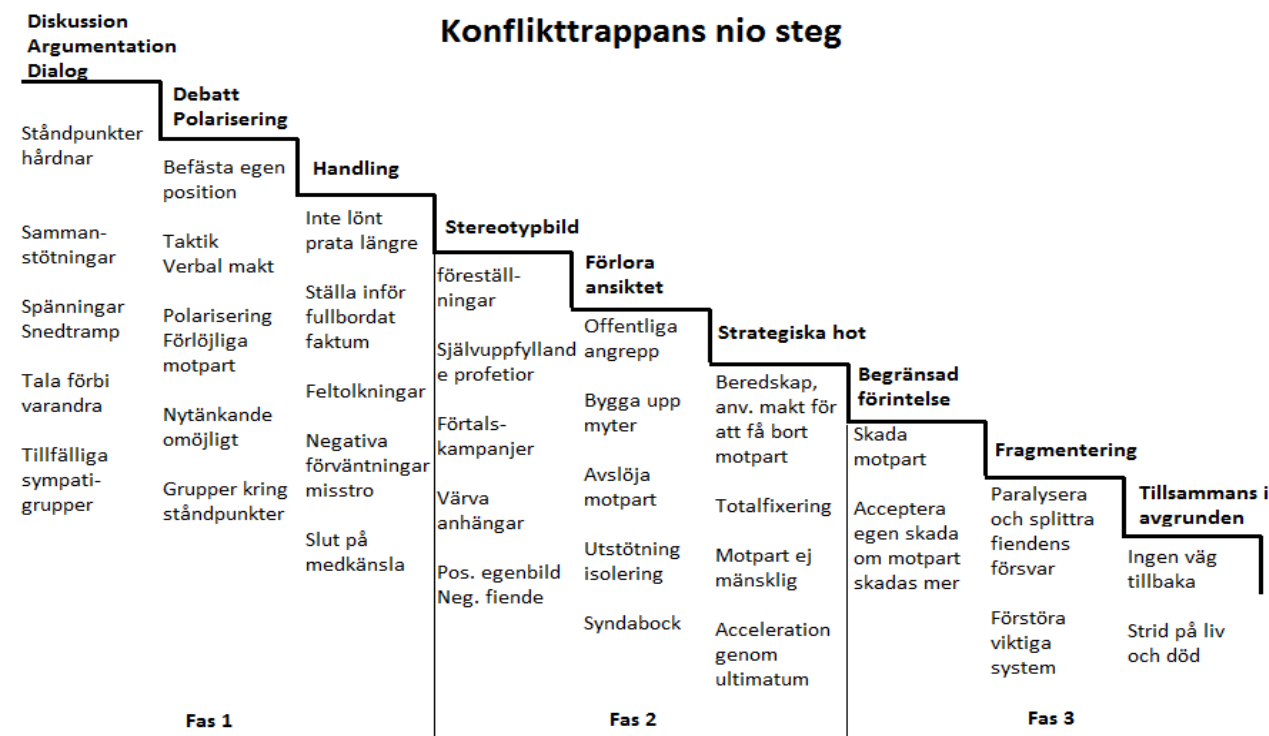
Konflikt definieras av Friedrich Glasl som att två eller flera parter är oense gällande en viss företeelse och att minst en av parterna upplever att den andres handlingar står i vägen för eller inskränker hennes egna idéer, handlingar, känslor eller intentioner (Glasl 1999: 18).

Glasl har utvecklat en modell för konflikters eskalation, den s.k. konflikttrappan som används ofta

då den på ett pedagogiskt vis beskriver konflikters utveckling (Jordan, T. 2002)³.

Med inspiration utifrån Glasls modell (1999: 84-85) samt en av informanterna har jag konstruerat en variant av konflikttrappan.

Figur 1: Konflikttrappa utifrån Glasl (1999: 84-85) samt IP2:

Det översta steget motsvarar den mildaste formen av konflikt och det nedersta den värsta. Det som står rakt under respektive steg gestaltar konfliktens eventuella uttryck för de som befinner sig på steget ovanför. Ju längre ner i trappan parterna befinner sig, ju svårare är det att komma upp igen. I fas 1 är det enligt Glasl möjligt att lösa konflikten med självhjälp eller hjälp från kolleger. På steg 3- 5 kan extern hjälp behövas i form av någon rådgivare. Steg 4- 6 kan kräva social, terapeutisk rådgivning. Steg 5- 7 kan behöva medling, och i regel kräver steg 7-9 en kraftfull intervention för att bryta konflikten (Glasl 1999: 119).

Kjell Ekstam (2000) talar om *konstruktiva* respektive *destruktiva* konflikter. I konstruktiva konflikter kan höjda röster och starkt engagemang förekomma, men fokus ligger ändå på sakfrågan och det finns respekt för varandras åsikter. En destruktiv konflikt karaktäriseras av att sakfrågan

³<http://arbetsplatskonflikt.av.gu.se/2akad/23eskalation.html>

lämnas och att parterna börjar ge sig på varandra som individer. Här styr känslorna mer än förnuftet och målet är att vinna över motparten (Ekstam 2000: 20- 21). I detta arbete är det den destruktiva konflikttypen jag syftar till när jag använder begreppet *konflikt*.

Folger och Bush (2010) presenterar i sin bok *Transformativ Medling* en alternativ förklaring till vad konflikt innebär för de berörda parterna, nämligen *en kris i den mellanmännsliga interaktionen* (Folger & Bush 2010: 59). Folger och Bush menar att vad som är viktigast för människor gällande konflikter inte är att någon annan står i vägen för en deras intressen, rättigheter eller strävanden, utan att den påverkar deras relationer till andra människor och dem själva negativt (Folger & Bush 2010: 59).

TMs definition handlar om ett förhållningssätt gentemot en pågående konflikt och vad den innebär för de involverade, och ett interaktionsfokus är mer intressant med tanke på mitt syfte med uppsatsen. Det är denna definition jag därför i huvudsak kommer behandla i det här arbetet, även om konflikttrappan kommer återkomma som beskrivning av konflikters inverkan på människor.

4.2. Vad är medling?⁴

Medling är en metod för att lösa eller hantera konflikter som har funnits länge och som bygger på att en eller flera opartiska personer (medlare) hjälper konfliktparter att själva komma fram till en lösning genom en strukturerad process.

En viktig tanke bakom medling som konflikthanteringsmetod är att parterna själva är experter på sin konflikt. Medlaren har inte kunskap om de speciella omständigheterna kring konflikten tillhandahåller en metodik som hjälper de inblandade att undvika och frångå destruktivt beteende, och kunna lösa konflikten. Medlaren kan sägas vara metodansvarig, och ska vara den som styr konfliktprocessen och inte individerna som är inblandade i konflikten (Kjell Ekstam 2000: 121-124; Hareide, Dag. *Konfliktmedling* 2006: 17).⁵

Medling kan användas i många olika sammanhang till exempel vid familjekonflikter, arbetsplatskonflikter, och i internationella konflikter.

---

⁴Detta avsnitt bygger på mitt tidigare projektarbete.

⁵se även <http://www.s-f-m.se>, 2010-11-23.

Det är skillnad på *konflikthantering* och *medling*. Medling är endast ett av flera sätt att hantera en konflikt, och ryms inom det mer vida begreppet konflikthantering (Hareide 2006: 17).

4.3. *Transformativ medling*

Jag bygger mitt arbete här på Bush och Folger (2010) som tillsammans grundade TM. Modellen formulerades första gången 1994 i den första upplagan av boken *Transformativ medling* (engelsk titel: *The Promise of Mediation*; Bush & Folger 2010: 14).⁶

TM lägger stor vikt vid känslor, relationer och mänsklig interaktion, som är väl relaterat till detta arbete om identitet.

Folger och Bush, menar att de flesta andra medlingsmodeller utgår från en individualistisk uppfattning om världen, dvs. att världen består av enskilda individer som hamnar i konflikter och som bearbetas i relation därtill. TM menar att verkligheten består av individer som visserligen ses som separerade varelser, men som samtidigt är relaterade och bundna till varandra som sociala varelser. Som enskilda individer mår vi därav dåligt av konflikter och s.k. negativ interaktion med andra, oavsett om våra individuella behov tillgodoses eller inte (Folger & Bush 2010:50).

Folger och Bush menar att insikter från flera olika ämnen liksom kommunikation, kognitiv psykologi och socialpsykologi ger stöd åt deras syn på vad konflikt innebär för människor (med referens till Folger & Poole 1984; Folger & Bush. 2001; Bush & Pope 2002; Beck 1999; Rubin et al. 1994; Goleman 1995). I en studie där man ombett människor beskriva konflikt i metaforer (McCorkle & Mills 1992) återgav nästan alla i huvudsak två olika tillstånd: maktlöshet och alienation från den andre parten (Folger & Bush 2010: 62).

TM skiljer sig från andra medlingsformer framförallt på en viktig punkt – att det är parterna i en konflikt som ska styra och hantera sin egen konfliktprocess. Detta är givetvis inte fullt möjligt, men det är någonting som TM betonar, och har som ideal.

---

⁶Robert Bush är Rains Distinguished Professor of Alternative Dispute Resolution (ADR) Law vid Hofstra University School of Law(Bush & Folger 2010: 254-255).

Joseph Folger är professor i Adult and Organizational Development vid Temple University(Bush & Folger 2010: 254).

Förespråkarna för TM menar att ett ickestyrande gentemot parterna förmedlar att de själva har förmågan att fatta egna beslut om och hantera sin egen konflikt, vilket anses stärka parterna i sig själva och deras förutsättning till förståelse. Själva konfliktprocessen antas hänga ihop med konfliktens resultat precis som matlagning gör för hur maten sedan smakar varför det är processen som ligger i fokus inom TM (Folger & Bush 2010: 80).

4.3.1. Konfliktförlopp och konfliktupplevelse

TM menar att konflikter mer eller mindre innebär en känsla av svaghet (förvirring, rädsla, brist på organisation, sårbarhet, maktlöshet, osäkerhet, oklarhet) samtidigt som de inblandade blir mer självupptagna (försvar, misstänksamhet, fientlighet, slutenhet). Dessa känslor hör ihop med varandra. Ju svagare individen känner att hon håller på att bli i en konflikt, desto mer sluter hon sig i prestige och självbevaringsdrift. På så sätt låses konflikten i en nedåtgående spiral, vilken de kan behöva hjälp att vända (Folger & Bush 2010: 63-64).

Konflikter har makten att påverka vår upplevelse av oss själva och andra i nästan alla sammanhang de uppstår och Folger och Bush refererar till hur Aaron Beck (1999) beskriver omfattande forskning som dokumenterar ”hur människor som står inför en utmaning eller ett hot, vilket är vanligt vid konflikter, upplever en känsla av maktlöshet, förminskning, likgiltighet och av att vara offer, vilket leder till fientlighet, misstänksamhet och ilska gentemot den andra parten.” (Folger & Bush 2010: 62- 63).

Det som tar upp är som visats underbyggt av omfattande forskning inom kognitiv psykologi, socialpsykologi och neurofysiologi, men att människors upplevelse av sig själva har att göra med identitetsskapande processer är något de bortser ifrån. Folger och Bushs syfte, att få till en ny och bättre medlingsform, kan möjligen förklara detta då deras teoriutveckling givetvis formats av deras syfte, varför deras fokus och förståelse kring konflikt mer ligger vid kommunikationen människor emellan och hur individer påverkas av konflikt i relation till denna.

4.3.2. Empowerment och Recognition

Människor har enligt TM förmågan att kunna återhämta sig ifrån konflikters destruktiva effekter genom att ta sk. dynamiska språng under konfliktens gång. Inom TM kallas dessa för *shifts* (sv.

skiftningar) och sker på två plan: *empowerment* (sv. bemyndigande), och *recognition* (sv. erkännande). (*Introduktionskurs i medling* 2010-12-08 till 2010-12-10)

Empowerment innebär att stärka parterna i självförtroende, ökad klarhet, egenmakt, organisationsförmåga och beslutsamhet. Målet är att individerna upplever en känsla av värde och förmågan att hantera sina egna konflikter och problem (Folger & Bush 2010: 36, 69, 90).

Recognition innebär att parterna gentemot varann ska nå förändringar som ökad hänsyn, öppenhet, samt insikt och erkännande av den andres situation och mänsklighet. Det har att göra med att gå från självupptagenhet till mottaglighet (Folger & Bush 2010: 36, 69, 90).

Svaghet och självupptagenhet hör ihop, och likväl hör styrka och mottaglighet ihop (Folger & Bush 2010:70). Samspelet mellan empowerment och recognition medför kraftfulla förändringar i interaktionens kvalitet och parternas upplevelse av konfliktens transformation och vändning av den nedåtgående konfliktspiralen är av central betydelse för dem.

”Vissa har till och med kommit att inse att arbete med empowerment och recognition ofta resulterar i överenskommelser som parterna bygger upp, medan fokus på att nå överenskommelser ofta resulterar i att empowerment och recognition ignoreras.” (Folger & Bush 2010:37)

4.3.3. Medlarens roll och medlingsteknik

Medlarens roll innebär att hon litar på parternas förmåga att fatta egna beslut gällande sin egen konflikt och visar detta genom att inte gå in och styra innehållet i konflikten eller processen.

Medlaren uppmuntrar parterna till att nå empowerment och recognition genom att understödja –men aldrig ersätta eller framtvinga- deras egna beslutsfattanden och försök till förståelse av varann och låter parterna fatta sina egna beslut i sin egen takt.

”När människor fattar egna beslut blir de starkare, mer kreativa, mer delaktiga, mer öppna. Interaktionen förvandlas. Kris blir en möjlighet till förändring – till transformation.” (Folger & Bush 2010:4)

5. Teori & analys

I detta avsnitt kommer jag att redogöra för rubrikerna: *Ontologi* -som redogör för den ontologi jag

utgår ifrån i arbetet, *Margaret Archer* -där jag redogör för hennes identitetsbegrepp, *Konfliktförlopp -att bli till i relation till andra* -som berör hur människor representerar sig själva enligt Tricia S. Jones, Ross Brinkert och E. Goffman.

Dessa teorier har jag valt ut i samråd med min handledare för att kunna ge svar på mina frågeställningar. För att kunna besvara syftet med uppsatsen är det viktigt att ha en teoretisk förståelse kring begreppet identitet samt hur denna blir till, vilket är centralt i detta arbete.

5.1. Ontologi

Den ontologi jag kommer att utgå från i det här arbetet är den att verkligheten ses som stratifierad och möjlig att studera genom vetenskapligt arbete, och att vi för denna uppgift behöver teorier och abstrakta begrepp. Tänkandet har utvecklats av sociologen och filosofen Roy Bhaskar (1979) i den kritiska realismens vetenskapliga metateori (Danermark 1997). Det är den ontologi som Margaret Archer (2002) utvecklar vidare i sin teori om identiteten och som jag bygger på i detta arbete.

En av de grundläggande tankarna inom den kritiska realismen är att verkligheten och dess mekanismer bäst kan förstås och beskrivas som bestående av olika strata, eller dimensioner som också är hierarkiskt ordnade. Utifrån dessa strata emergerar vissa mekanismer i verkligheten, som har kraft att påverka den.

Dessa tankegångar vänder sig emot att man kan härröra alla mekanismer genom att studera de enskilda delarna, då de sammansatta delarna tillsammans ofta emergerar mekanismen medan delarna var för sig inte kan säga oss något om den samma. Ett exempel på detta är vattens förmåga att släcka eld, som kan sägas emergera från dess beståndsdelar syre och väte som var för sig är ytterst lättantändliga (Danermark 2003: 103). Även fast ett visst strata kan sägas vara mer grundläggande än ett annat så innebär inte det att dess mekanismer kan förklara händelseförlopp och mekanismer för ett annat strata.

Vår stratifierade verklighet kan exemplifieras med att vi är biologiska varelser som emergerar vissa effekter i verkligheten bla. att vi är sociala varelser. Ur detta utvecklas en social verklighet som i sin tur är en viktig beståndsdel av de samhällsliga strukturer som finns och som även dessa utgör ett strata utifrån vilket olika mekanismer emergerar. Alla dessa nivåer är något som i samverkan spelar

in för hur vår identitet skapas (Archer 2002: 19).

5.2. Margaret Archer om identitetsskapande processer

I Archers teoretiska modell *den analytiska dualismen* ses strukturella villkor, social interaktion, och individ som tre olika strata som besitter olika emergenta kausala egenskaper. Dessa strata hör även samman då de påverkar och är beroende av varann. De sociala strukturerna innebär de olika positioner och positionerade praktiker som människor dels föds in i, och också agerar utifrån under sin livstid.

Strukturer finns inte utan människors agerande och människor blir inte heller vad de är utan strukturella villkor. Interaktionsprocesserna dem emellan är centrala, menar Archer men betonar även individens autonoma förmåga, och menar att människan gällande sitt handlande både villkoras av de rådande strukturerna samt har förmågan att överskrida och förändra dem över tid (Wennerström 2003: 90- 92).

5.2.1. Om mänskligt agenskap och känslors betydelse

Mänskligt agenskap innebär bland annat intentionalitet, reflexivitet, och handlingskraft vilket innebär att individen kan styra sitt handlande, reflektera över sina erfarenheter, sin kapacitet och få saker att hända i världen (Wennerström 2003: 97).

Agenskapet bygger på en subjektiv förmåga och vilja och manifesteras i preferenser, drömmar och framtidsplaner mm. På vilket sätt individen förverkligar sina planer i livet villkoras av hennes egna önskningar samt de strukturella villkoren.

Archer menar också att de situationer individen befinner sig i ger upphov till känslomässiga upplevelser och att dessa oundvikligen berör och villkorar hennes liv. Känslorna beskrivs som *ett sinne för vår situation*. Och känslor är av stor betydelse för den personliga identitetens utveckling och att lära känna "sitt eget jag". Archer menar även att bekräftelse på olika nivåer är viktigt för att stärka självkänslan och förmågan att agera och det är då i huvudsak erkännanden från signifikanta andra, som bekräftar individens egna känsla av vad hon upplever sig vara, som är av betydelse (Wennerström 2003: 99).

Archers teori visar på att relationer och dess interaktion är av stor betydelse för människors

identitetsutveckling. TMs teori har konstaterat, underbyggt av forskning, att människor mår dåligt av krisartade mänskliga interaktioner men ger inga ingående förklaringar gällande mekanismerna för hur och varför vi påverkas dåligt av dessa negativa interaktioner.

5.2.2. Den inre dialogen

Archer menar att människor relaterar sig själva till omgivningen i tre grundläggande ordningar, *den naturliga* (t. ex. fysiskt välbefinnande), *praktiska* (t. ex. prestation) och *den sociala* (t. ex. känsla av värdighet). Det är utifrån utifrån upplevelser av dessa tre ordningar samt sitt handlande i dessa som människans inre känsloliv emergerar.

Såväl hennes känslor som upplevelser i de tre ordningarna överblickas av den del Archer benämner som *I*, vilken utgörs av det subjektiva medvetandet hos människan som har förmågan att hålla interna subjektiva överläggningar gällande den yttre verkligheten och som spelar in för hur individen handlar (Wennerström 2003: 97-98; Archer 2002: 16). Archer talar också om en annan del, *Me*, som utgör personens primära agenskap vilket också innefattar dennes tidigare internaliserade erfarenheter (Wennerström 2003: 101-102).

Hela tiden sker en inre interaktionsprocess mellan *I*, *Me* och människans upplevelser i relation till de tre ordningarna av verkligheten samt de känslor som uppstår, vilken Archer benämner som *den inre dialogen*. Den inre dialogen är en dialektik mellan våra mänskliga angelägenheter och våra känslomässiga kommentarer om dessa, och känslorna ger individen vägledning till det som hon innerst inne värderar⁷ (Wennerström 2003: 101). Utifrån hennes bearbetningar i denna interaktionsprocess, emergerar den personliga identiteten och utvecklingen av denna har därmed i grunden att göra med vad vi värdesätter i livet (Wennerström 2003: 100, 104, 107; Archer 2002: 15-16).

Människors jagmedvetenhet, såväl som personliga identitet, sociala identitet, och samhälleliga agenskap, är ett resultat av ett samspel mellan socialisering, strukturella förutsättningar, och den inre dialogen. Individen ges av sin reflexiva observationsförmåga möjlighet att överblicka sig själv och sin situation i livet samt att reproducera denna eller bidra till förändring (Wennerström 2003:

---

⁷Archer menar här att känslor och angelägenheter rör två skilda emergenta strata

104; Archer 2002: 16).

Beroende på våra överläggningar i den inre dialogen blir också våra känslor påverkade, beroende på hur I väljer att förhålla sig gentemot specifika företeelser. Exempelvis, om vi värdesätter äktenskapet kan vi få negativa känslor vid en situation där vi kanske frestas att vara otrogna. Känslorna har alltså transformerats beroende på vad vi i vår inre dialog har kommit fram till att vi värdesätter (Archer 2002: 16).

5.2.3. Människans objektiva betraktelseförmåga

Enligt Archer har människan en förmåga att betrakta sig själv objektivt gällande sina inre processer (känslor och tankar), sina göranden och sin sociala och samhällsstrukturella position via I. Det är utifrån hur människan förhåller sig till och hanterar upplevelser, dvs. genom den inre dialogen, som identiteten skapas och identiteten är följaktligen någonting som är stann i förändring. Men trots detta så finns det ändå enligt Archer någonting inom denna inre dialog som ger oss uppfattningen och känslan av att vara samma person genom hela livet. Detta något består av vår jagmedvetenhet (I) och kontinuiteten hos denna. Värt att lyfta fram är också att det är denna som motiverar oss att ikläda oss roller i samhället och att agera utifrån moraliska ställningstaganden, enligt Archer. Våra handlingar har att göra med vilka vi förmedlar att vi *är*, och vilka vi *är* är något av det vi bryr oss mest om i livet (Archer 2002: 11-12).

Det sistnämnda kan möjligen ge viss förklaring till varför vi ofta upplever konflikter som så pass besvärande. Konflikt påverkar oss ofta negativt gällande vår syn på oss själva och den andra, och även hur vi handlar (Folger & Bush 2010: 62 -63), vilket kan förstås utifrån att vi då börjar handla i oenighet gentemot vad vi innerst inne värderar och vill förmedla att vi själva *är*. Då vår upplevelse av vilka vi *är*, är av stor betydelse för människor, och interaktionen till andra är en del av den identitetsskapande processen, får vi förståelse gentemot TMs interaktionsfokusering utifrån Archers teori (Archer 2002). Vid TM så syftar ickestyrandet, från medlarens sida, av konfliktens innehåll och process, till att förmedla en bild av eller känsla av kompetens hos parterna. Medlaren säger då något i sitt handlande om vilka parterna *är*, som då kan anamma den förmedlade bilden / känslan om de har möjlighet och vill.

Förståelse gentemot TM kan även ges utifrån Archer av att individen, av medlaren dels ges

bekräftelse av de egna känslorna som uppstår i en konfliktsituation, samt stötts i att bli medveten om dessa och får då möjlighet att förhålla sig gentemot dem på nytt, vilket i sin tur kan påverka känslornas signaler i relation till specifika företeelser (Archer 2002: 17).

Genom att individen medvetandegörs om sina känslor så att hon kan se på dessa utifrån kan hon också vara mer befriad från de egna känslorna genom att inte identifiera sig själv med dessa och tro att hon *är* dem. Hon kan då istället betrakta dem och se vad de förmedlar henne. Hon kan då omprioritera det hon värdesätter i livet -vilket har att göra med hur hon definierar sig själv.

5.3. Personlig Identitet – att bli till i relation till andra

Tricia Jones - professor i psykologi- och Ross Brinkert – assisterande professor i korporativ kommunikation- (2008) förmedlar en förståelse gällande identitet utifrån vad tänkare som Goffman (1955, 1967) och Harré och van Langenhove (1999) har bidragit med rörande ämnesområdet.

De utvecklar förståelse utifrån att identitet har att göra med en individuell etablering, och upprätthållande och utveckling av ett socialt utrymme, som har att göra med att vi som individer blir positionerade i ett specifikt socialt utrymme av andra och av rådande omgivande villkor (Jones & Brinkert 2008: 69-70). I anslutning till den transformativa medlingens människosyn är deras perspektiv relevant genom att de framhäver individens självrepresentation.

Jones och Brinkert talar om begreppet *face* (sv. *ansikte*), som myntats av Ervin Goffman (1955, 1967 referens i Jones & Brinkert 2008) och som sedan utvecklats vidare av en mängd andra. Face kan förstås som att göra socialt anspråk på en viss jagidentitet, eller som en viss social egenskap hos en annan persons jagidentitet. Människor engagerar sig enligt denna teori regelbundet åt så kallat *facework*, dvs självrepresentation, vilket är tydligt via fenomen som exempelvis facebook. Det görs genom olika beteenden som är uttryck för självrespekt och en strävan att nå erkännande och anseende hos andra (Goffman, 1955, 1967 ref. i Jones & Brinkert 2008). Detta görs i många fall omedvetet och kan exempelvis vara att följa sociala regler för artighet.

Face är en identitet, och ett specifikt face kan bli format av individen, såväl som någon annan, och en specifik situation. Ett face kan också bli utsatt indirekt eller direkt för prövningar och hot sk. *facethreat*. En konflikt innebär ett hot gentemot personens face, eller kan åtminstone utgöra ett potentiellt hot mot en eller flera parter (Jones & Brinkert 2008: 70).

Faceloss (att förlora ansiktet), handlar om att ha förlorat eller förstört ett anspråk av en specifik och åtråvärd identitet, och *faceloss* kan uppstå ur en situation eller som en konsekvens av minst en av parternas handlande (Jones & Brinkert 2008: 71). Något som betonades av Goffman rörande *faceloss*, är att inte bara känslor av skam kan väckas vid sådana situationer utan bl.a. även känslor av underlägsenhet, hot och förvirring. Då *faceloss* innebär någonting oönskat i de flesta situationer så visar det på betydelsen av så kallat förebyggande och tillrättaläggande *facework*, dvs. identitetsarbete (Jones & Brinkert 2008: 71).

När en person upplever att denna ålagts ett icke önskvärt *face* (vid exempelvis konflikt), så kan det hjälpa att en coach stöttar personen att utmana den identitetsbild som hon ålagts av motparten. Detta kan kopplas till TMs empowerment och Archers teori om vikten att få bekräftelse av andra gällande sin önskade identitet (Wennerström 2003: 99).

Många konflikter involverar att en eller flera parter har olika uppfattningar om hur man själv och den andra är, och att dessa uppfattningar inte delas av andra eller är effektivt förmedlade till andra (Jones & Brinkert 2008: 74), och detta kan förstås utifrån Archer (2002) som poängterar att vilka vi är, är något vi bryr oss mest om i livet, och att vi skapar och bekräftar vår uppfattning om vilka vi är i relation till andra. Jones och Brinkerts syn på identitet stämmer väl överens med Archers gällande att identitet ses som både individuell och social och utgörs av inre subjektiva dimensioner hos individer som rör interaktionerna med andra människor. Jones och Brinkerts (2008) presenterade perspektiv stämmer även överens med Archers (2002) teorier gällande identitetsbekräftandets betydelse i relation till andra människor.

Att identitetsskapande är viktig för människor och hänger samman med interaktionen med andra människor, samt påverkas av olika sammanhang (t.ex. konflikt) är något som styrks av Archer (2002), Jones & Brinkert (2008), Ekstam (2000), Glasl (1999), Folger & Bush (2010).

6. Empiriskt material & analys

Detta avsnittet berör de intervjuer med medlare som är skolade inom TM och nyttjar metoden professionellt.

Vid min analys av intervjumaterialet framträdde, i relation till mina frågeställningar, tre analytiska teman som kommer att redovisas nedan. De är *Identiteten, Konflikten, Relationen mellan identitet och konflikthantering i medling*. Dock så flyter temana av naturliga skäl samman i materialet och berör varandra, vilket knappast är förvånande heller då mitt antagande inför uppsatsen är att identitetsskapande och konflikt är relaterade.

Jag särskiljer de tre medlarnas svar genom IP1, IP2 och IP3 i citaten. När jag ställer frågor som intervjuare, anges detta med B. Avslutar jag ett citat med [...] och börjar ett direkt nedanför med [...] så hör dem ihop men jag har tagit bort text emellan som inte är nödvändig att redovisa för att få fram meningen i vad som sagts.

6.1. Konflikten

Detta tema berör medlarnas uppfattningar och definitioner av vad en konflikt är. Samtliga medlare menade att TMs konfliktdefinition, att *konflikt är en kris i mänsklig interaktion*, var en bra definition. Två av medlarna menade dock att den inte var heltäckande.

Alla tre informanter talade om att konflikt utgörs av olika former av spänningar och polariseringar. Medlare 1 beskrev utförligt hur konfliktlösning handlar om att skapa flöde mellan dessa polariseringar och menade att det hjälpte honom i sin yrkesroll att tänka flöde utöver kommunikation:

IP1: Det finns också en slags osynlig kvalitet som för mig saknas i beskrivningen som TM ger av konflikt. Om du och jag sitter och pratar så här, då kan vi va överens om massa med saker och allt kanske ser ut att vara okay, men under ytan så finns det ändå en slags spänning, någonting som gnager och som påverkar det vi väger till varandra, sättet vi ser på varandra och hur vi förstår varandra. Det kan ha med allt möjligt att göra. T.ex. kön, eller olika roller vi antar. Och dom rollerna är i stort sett osynliga, och jag ser på det som ett slags fält, som i fysik, med olika poler med olika och laddningar. När det finns ett flöde och rörelse mellan polerna så innebär det att du kan sätta dig in i min situation och jag i din. I en konflikt så är det en kris i detta flöde mellan oss, men det är inte nödvändigtvis kommunikation som vi kan se.

Jag tolkade IP1s tankar om flöden som ett sätt att göra sig en bild av mänsklig interaktion innefattande mer än endast synlig kommunikation. Detta kan förstås som att han gällande den mänskliga interaktionen även vill innefatta individers rollövertagande och empatiska förmåga, och det kan relateras till face och facework som människor ständigt ägnar sig åt enligt Goffman (1955, 1967 i Jones & Brinkert 2008).

Att människors identitetsupplevelse påverkas vid konflikt är visat tidigare och ges ett exempel av hur och varför en konflikt kan eskalera:

IP2: Om jag är i dialog så kanske jag säger att "när du sitter som du sitter så känner jag mig mycket mindre än dig och det känns skitjobbigt". Det är varken hotfullt eller så utan jag är verkligen i dialog. Då är jag högst upp på konfliktrappan och då kan jag uttrycka mig fullt ut. Men såg att jag är mer i konflikt, något steg ner i trappan så blir jag förvirrad, tappar kraft och ser allt i svart och vitt. Då kanske jag istället säger "Fan vad du är tyken!" till dig, men det är egentligen samma sak jag försöker förmedla. Och längre ner på trappan säger jag "Fan du är dum i huvet!", och ännu längre ner på trappan så skär jag sönder dina bildäck. Men det är fortfarande samma sak jag kommunicerar. Jag klarar bara inte av att göra det på samma sätt. Och skär jag sönder dina bildäck, då blir du lite mindre, och jag får tillbaka lite kraft. Tror jag i alla fall.

I relation till Archer (2002) så kan vi förstå det som att personen inte bekräftas gällande det som denne verkligen känner att hon *är*, och därför reagerar personen med negativa känsloreaktioner och handlingar. Det kan liknas vid att någon som värdesätter sitt äktenskap blir negativt berörd emotionellt vid otrohet, vilket kan ges uttryck på olika sätt, t.ex. fördömanden av de involverade. . Detta kan även förstås i relation till facework (Goffman 1955 i Jones & Brinkert 2008: 70- 71). Personen som skär sönder bildäcken upplever sig osynliggjord och nedvärderad av den andra, vilket innebär att personen har ålagts en oönskad identitet som denne gör motstånd mot genom att försöka återerövra en önskvärd position och face, vilket motsvarar en identitet som personen värdesätter.

6.2. Identiteten

I detta avsnitt berör jag främst medlarnas tankar om identitetsskapande processer.

När en av medlarna ombes beskriva hur han ser på identitet och huruvida det är något konstruerat eller inte så svarar han såhär:

IP1: Jag lutar mer åt att det är någonting konstruerat. Det har att göra med det vi väljer att hålla fast vid. Vi skapar en slags bild av oss själva, för oss själva och för andra. Men vi är absolut inga offer gällande vilka vi är, utan vi väljer hela tiden, varje dag och varje stund vilka vi vill vara och är. Även om vi självfallet påverkas av omgivningen och andra är det vi själva som väljer till störst del hur vår identitet konstrueras, och jag måste säga att jag inte ser särskilt positivt på identitet. För mig har det någonstans en slags negativ klang, just därför att det är någonting konstruerat.

Medlaren uttrycker tankar om att vi både är offer för andras tillskrivande av våra identiteter som kan relateras till face och facework (Goffman 1955,1967 i Jones & Brinkert 2008), och att vi samtidigt är del av dessa processer själva och har makt att påverka vår identitetsupplevelse vilket kan förstås i relation till den inre dialogen (Archer 2002).

Medlaren nedan beskriver hur vi utvecklar vår identitet naturligt (nu talar vi om fullt friska människor) från att vi är små barn till dess att vi är vuxna. Han landar i att de flesta vuxna identifierar sig med sina tankar och känslor, och att det går att fortsätta att utveckla sin identitet ifrån sina tankar och känslor, men att det krävs en egen ansträngning hos individen för det.

IP2: Ett steg i utvecklingen är när ett barn är hungrigt och identifierar sig med hunger[...] [...]När vi blir äldre -där dem flesta utav oss befinner oss- så upplever man identiteten som dom tankar och känslor man härbärgerar.
Dina samlade tankar och känslor. Det uttrycket det är du. Men tittar vi på det, så har vi inte kommit så långt ifrån det barnet som upplever och identifierar sig med hunger[...] [...]Det krävs en egen ansträngning för att som vuxen utveckla identiteten ifrån tankar och känslor.

Att identiteten ständigt förändras och utvecklas är förenligt med Archers teori (2002), och att i ett senare stadium sluta identifiera sig med sina tankar och känslor tolkar jag som att vårt I (Archer 2002) då får större utrymme i den inre dialogen, då det är den delen som kan betrakta känslorna och tankarna, och denna förstärkning av I hänger ihop med livsprocessen där vi lär känna oss själva. När I får större utrymme och vår förmåga att betrakta våra känslor och tankar stärks, så kan vi mer medvetet välja hur vi ska förhålla oss gentemot dem, och det är utifrån det som vår personliga identitets uttryck kommer att emergera (Archer 2002: 11-12).

6.3. Relationen mellan identitet och konflikthantering i medling

Hur medlarna förhåller sig till människors identitetsuppfattning och dennas relation till eventuella

konfliktsituationer och medling, är något som jag söker belysa i detta arbete och som jag nu kommer gå in mer på.

Alla de intervjuade medlarna menar att identitetsupplevelsen har stor betydelse för konflikters uttryck och att vissa typer av identitetsupplevelse eller identifikation, kan ha större benägenhet att leda till konflikt än vad andra gör.

Medlare 2 uttrycker sig såhär gällande identitet och dess relation till konflikt:

IP2: Om jag har mycket att försvara, låt säga att jag är ute och kör bil, och någon tutar på mig. Och jag är minsann en stor karl och 'dom får ju minsann inte' å så då va.. då är ju det mycket å försvara. Och försvar är ju här nere på konfliktstegen...
...Upplever jag att jag inte har någonting att försvara.. så har jag ju heller ingenting som jag behöver försvara.

Medlaren syftar till att om han inte upplever sig som attackerad, vilket han inte kommer göra vid en tutning om han inte identifierar sig på något sätt med sin bil eller sin bilkörning, så kommer han inte att vara lika benägen att hamna i konflikt. Hans face berörs inte av tutningarna och han behöver därför inte ägna sig åt något facework (Goffman 1955 i Jones & Brinkert 2008). En självkänsla som bottnar bortom olika handlingar och roller visar på en självförståelse som få har uppnått, och som möjligen är vad IP2 talar om att vi kan utvecklas vidare till i vuxenlivet. Det förutsätter dock en mognad och väl förankrad förståelse av sig själv och andra människor. Detta gäller även vid medlingssituationer.

Få har dock nått dit, och de flesta söker bekräftelse via saker de gör och uppskattar inte att bli ifrågasatta när de t.ex. kör lagligt (Archer 2002).

Medlaren nedan pratar om olika typer av rolltaganden han sett vid medlingssituationer och hur dessa inverkar på situationen:

IP3: ...när dom får den här empowerment att dom delar med sig till den andra, så kan det bli en växelverkan fram och tillbaks. Där jag märker där det inte har funkat. Det är ju dom som inte har varit ärliga mot sig själva, utan kanske gått in och spelat, eller vart nån annan än sig själva. Tydligaste exemplet på det e personer som i sin tjänst har blivit utsatta för nånting och då är man där som sin tjänst, inte som den känslofulla person som har blivit utsatt för något.

Här tydliggörs hur identifikationen och fasthållandet vid en viss roll kan försvåra för medlingen att vara framgångsrik. Detta kan förklaras med hjälp av begreppen faceloss och facework, där den brottsutsatte som jobbar exempelvis som polis genom att själv ha blivit brottsutsatt, upplever sig ha råkat ut för faceloss. Medlaren uttrycker att det vid sådana tillfällen inte har fungerat att ge empowerment, vilket kan förstås utifrån att identitetsupplevelse och framställning tycks vara väldigt viktigt för människor, och då blir facework helt enkelt något som prioriteras framför öppenhet och att sätta sig in i den andres perspektiv.

Denna tolkning stärks av teorierna presenterade i Jones och Brinkert (2008), och av Archer (2002), som tydliggör hur pass viktig identitetsskapande processer och förmedlandet och bekräftandet av vår självbild i interaktion med andra är. Intervjuerna har sammantaget visat att relationen mellan identitetsskapande och konfliktupplevelser är central för medlare i arbetet med konflikthantering.

7. Slutsatser och diskussion

Nedan redovisar jag vad jag kommit fram till i anslutning till mina frågeställningar:

7.1.1. Hur utvecklas identiteten hos individer och vilken roll har konflikter för människors identitetsskapande processer?

Identiteten emergerar utifrån en interaktionsprocess mellan I och individens upplevelser i den naturliga, praktiska och sociala verkligheten, samt hur dessa erfarenheter förmedlas genom känslor som uppstår i relation till dessa olika ordningar av verkligheten. Det är en komplex process, och I kan ses som samordnaren vid processen då det är den delen som har förmågan att objektivt betrakta vad som sker genom att relatera vad känslorna säger oss till tidigare internaliserade erfarenheter och våra framtida möjligheter. Detta kan ske mer eller mindre medvetet, och bygger på den inre dialogen som är en ständigt pågående inre identitetsprocess. En medveten inre dialog förutsätter en god självkänedom (Archer 2002). Alla upplevda delar av verkligheten samverkar i en

interaktionsprocess, och interaktionen i den sociala ordningen med andra människor har stor betydelse för bekräftandet och skapandet av vår självbild och identitet.

Andra människor är av stor betydelse för att ge bekräftelse av oss själva som den vi vill vara (Archer 2002), och så inverkar konfliktupplevelser på vår identitetsskapande process. Inte minst då konflikter visats påverka oss negativt i hur vi uppfattar oss själva, andra och vår omgivande situation (Folger & Bush 2010: 62- 63). Det blir vid konflikt inte bara en kris i vår interaktion gentemot andra människor och omvärlden utan även gällande bekräftandet av vilka vi upplever oss vara och vill vara. Då vilka vi *är* är något av det vi värdesätter mest (Archer 2002) så blir det en fråga som berör oss väldigt mycket och angeläget att komma tillrätta med för oss om det uppstår en kris i relationerna till andra. Konfliktsituationer är en form av interaktionskris mellan människor men är samtidigt också en identitetskris då identitetsskapandet går hand i hand med våra interaktioner med andra.

Detta påstående understöds av Archers teoribildning (2002). Genom konflikter, hur svåra de än är, lär människor känna sig själva och omvärlden, ibland i form av ofrivilliga upplevelser som innebär utsatthet. Konstruktiva konflikter är tillstånd då individen utvecklar sin identitet på ett positivt sätt, och det går hand i hand med när TM varit framgångsrik och den krisartade interaktionen som utgör en destruktiv konflikt har transformerats.

7.1.2. Vilken förståelse och teoretiska underbyggnad finns i den transformativa medlingens metod när det gäller förståelse av människors identitetsskapande processer i samband med konfliktupplevelser?

TMs teori behandlar inte identitetsskapande processer direkt utan endast indirekt gällande hur människor påverkas känslomässigt och perceptionsmässigt av konflikt. Det eftersträvade tillståndet hos de konfliktdrabbade som rör empowerment i TM teorin handlar ju om att parterna ska bli stärkta i sig själva och uppleva sig kapabla att fatta egna beslut rörande konflikten och sina liv, vilket också leder till recognition som handlar om att vara öppen och kunna kommunicera med den andra och förstå denne (Folger & Bush 2010).

TMs metod handlar om att ge parterna möjligheten att själva ta rodret gällande sin egen konflikt, vilket de anses bli stärkta av, samtidigt som den gestalten förmedlar en tilltro till att de är kapabla och kompetenta, vilket främjar empowerment. Enligt Goffmans (1955; referad till via Jones & Brinkert 2008) teori om face, så påverkar vi hela tiden varandras självrepresentationer och det tycks vara vad

som sker när TMs medlare använder sig utav sina ickestyrande tekniker för att stimulera empowerment.

Efter att ha gått igenom de olika teoretiska perspektiven utifrån Archer (2002), Goffman(1955, 1967) i Jones & Brinkert (2008), och TM (Folger & Bush 2010) samt intervjuerna med medlarna, har det blivit allt tydligare för mig att TMs teorbildning kan kompletteras med bidrag från Archer och Goffman gällande människors identitetsskapande processer. I intervjuerna med medlarna framgår att de ständigt förhåller sig gentemot identitetsskapande processer hos parterna i konflikt, som kraftigt inverkar på konflikten. De uttrycker samtidigt inte att de arbetar utifrån någon bestämd metod som rör just identitetsskapande. Här finns en lucka i TMs teori som jag i föreliggande studie funnit mycket intressant att genomlysa.

När vi drabbas av en konfliktsituation så påverkas vi kraftigt i vår självbild och stor osäkerhet uppstår och identiteten skakas om i sina grundvalar. Det innebär en process för individen att hantera och ta sig igenom. Det finns utifrån Archer bara en väg att nå läkning och försoning med svåra erfarenheter. Det måste gå via den inre dialogen, självförståelse och vår identitet (Archer 2002). TMs teori definierar konflikt som en kris i mänsklig interaktion, men efter detta arbete så skulle jag vilja påstå att något mer grundläggande är att det handlar om en kris i mänskligt identitetsskapande. Detta förklarar varför en part kan uppleva att denne är i en konflikt med en annan, medan den andra inte alls upplever någon konflikt.

Det tydliggörs i Glasls (1999) konflikttrappa hur konflikt påverkar mänskligt agerande, och av IP2 i relation till trappan hur det i grunden handlar om att förmågan att kommunicera försämras pga. att vår identitetsframställning upplevs ha påverkats negativt för en själv och i relation till den andre.

7.1.3. Hur definieras konflikter, och konflikters mekanismer och möjliga lösning enligt transformativ medling?

Enligt TM så definieras konflikt som en kris i mänsklig interaktion, och fokus för medlaren ligger vid att uppmuntra till empowerment och recognition så att parterna kan släppa konflikten och gå vidare i sina liv utan att må dåligt över en krisartad relation till den andra. Därav ligger fokus inte på lösningar av konflikters sakfrågor, utan istället vid att transformera den krisartade interaktionen till att inte vara krisartad. Under detta ligger antagandet, som är stärkt av flera vetenskapliga studier (se tidigare avsnitt) att människor mår dåligt av negativ interaktion gentemot andra människor, oavsett om deras individuella behov tillgodoses eller inte, varför TM nyttjar ett interaktionsfokus.

Sammanfattningsvis så förefaller TMs teori väl underbyggd av forskning och konflikt utgörs till stor del av att vara en kris i mänsklig interaktion. Det framgår dock av medlarna att den definitionen är otillräcklig. IP1 och IP2 lyfter fram rolltaganden som ett viktigt element att förhålla sig gentemot vid konfliktsituationer både som medlare och kanske även som deltagare. Då medlarna talar om hur identitet har stor betydelse vid konflikt, vilket även Archers teori (2002) och Goffmans (1955, 1967) visar, då mänsklig interaktion är av såpass stor betydelse vid identitetsskapande processer så skulle enligt mina slutsatser TMs teoribildning stärkas med förståelse kring identitetsskapande processer utifrån Archer och Goffman.

Studien jag genomfört är begränsad i sin användning av både antal teoretiska perspektiv och hur djupgående jag behandlat dem, och med antal informanter och det är möjligt att det finns andra teorier som är mer lämpliga till att stärka TMs teoribildning än Archer och Goffman. Men med tanke på detta arbetes tidsram och storlek menar jag att jag ändå uppnått syftet med mitt arbete och visat på att TMs teoribildning faktiskt kan tillföras något av Margaret Archer, och även av Erving Goffman.

Vad studien visar i relation till använd teoribildning är att det finns en lucka i TMs teori gällande identitetsskapande och att teorin skulle kunna stärkas om den fylldes. Hur exakt detta skulle göras på ett bra sätt och vilka konkreta effekter det skulle kunna ge vid medlingssituationer är frågeställningar som utmynnar ur denna studie och som skulle kunna vara intressant inför kommande uppsatsarbeten.

8. Referenser:

Archer, Margaret S. (2002). Realism and the problem of agency. *Journal of critical realism*, [Elektronisk] Alethia 5,1. 11-20.

Baxter, L. A. & Montgomery, B. M. (1996) *Relating: Dialogues and dialectics*. New York: Guilford.

Beck, A. T. (1999). *Prisoners of Hate: The Cognitive Basis of Anger, Hostility, and Violence*. New York: Perennial / HarperCollins

Bhaskar, Roy (1979) *Philosophy and the human sciences. Vol. 1, The possibility of naturalism : a philosophical critique of the contemporary human sciences*. Brighton : Harvester P

Bush, Baruch, Robert A. & Folger, Joesph P. (2010). *Transformativ Medling – ett relationellt förhållningssätt till konflikt*. Malmö: Liber

Bush, Baruch, Robert A. & Pope, S. G. (2002, 3 (1), 67-96) "Changing the Quality of Conflict Interaction: The Principles and Practice of Transformative Mediation." *Peperdine Dispute Resolution Law Journal*.

Danermark, Berth. Ekström, Mats. Liselotte Jakobsen & Karlsson Jan Ch. (2003) *Att förklara samhället*. Andra upplagan. Lund: Sweden Studentlitteratur.

Ekstam, Kjell (2000). *Handbok i konflikthantering*. Malmö: Liber Ekonomi

Folger, J.P. & Poole, M.S. (1984). *Working Through Conflict: A Communication Perspective*. Glenview Ill.: Scott, Foresman

Folger, J. P. & Busch, R.A.B., (2001) *Designing Mediation: Approaches to Training and Practice Within a Transformative Framework*. New York: Institute for the Study of Conflict Transformation

- Gidlund, Carolina, Oom, Björn, Petersen, Jessica, Rönnbäck, Maja & Tidefors, Camilla (2010) *Transformativ Medling*. Projektarbete 5 hp kurs: Gruppdynamik & konflikthantering på Sociologiska institutionen, Göteborgs Universitet.
- Glasl, Friedrich (1999). *Confronting Conflict: a first aid kit for handling conflict*. Stroud: Hawthorne
- Goffman, Erving (1955). On facework: An analysis of ritual elements in social interaction. *Psychiatry*, 18, 213-231.
- Goffman, Erving (1967). *Interaction ritual: Essays on face- to- face behaviour*. Garden City, NY: Doubleday.
- Goleman, D. (1995 / 2000). *Känslans intelligens: om att utveckla vår emotionella kapacitet för ett tryggare och mänskligare samhälle*. Stockholm: Wahlström & Idstrand.
- Griffin, E. (2006). *A first look at communication theory*. (6th ed.). Boston: McGraw- Hill.
- Hareide, Dag (2006). *Konfliktmedling*. Lund: Studentlitteratur
- Harré, R. & van Langenhove, L. (1999). *Positioning theory*. Oxford, UK: Blackwell.
- Johannessen, Asbjörn & Tuft, Per Arne (2003) *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Malmö: Liber
- Jones, Tricia S. & Brinkert, Ross (2008). *Conflict Coaching*. Los Angeles: Sage, cop.
- Kvale, Steinar (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- McCorkle, S. & Mills, J. (1992). "Rowboat in a Hurricane: Metaphors of Interpersonal Conflict." *Communication Reports*, 5, 57- 78.
- Pearce, W. B. & Cronen, V. E. (1980). *Communication, action and meaning*. New York: Praeger.

Rubin, J. Z. et al. (1994). *Social Conflict: Escalation, Stalemate, and Settlement*. (2:a uppl.) New York: McGraw- Hill.

Vetenskapsrådet. *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Elanders Gotab

Wennerström, Ulla- Britt (2003). *Den kvinnliga klassresan*. Göteborg: Göteborgs universitet. Sociologiska institutionen.

Elektroniska källor:

Brottsförebyggande rådet, Information och förlag. (2007). *Medling vid brott En handbok*. Västerås: Edita Norstedts. [Elektroniskt] Tillgänglig:

http://www.bra.se/extra/measurepoint/?module_instance=4&name=Medling_vid_brott_handbok.pdf&url=/dynamaster/file_archive/070425/fedd2eeb6bc646765c44ffdf0ce64a5b/Medling%255fvid%255fbrott%255fhandbok.pdf, [2011-11-15].

Jordan, T. (2002) Institutionen för arbetsvetenskap, Göteborgs universitet. [Elektroniskt] Tillgänglig: <http://arbetsplatskonflikt.av.gu.se/2akad/23eskalation.html> [2011-11-28]

SFM. (2010) Svenskt Forum för Medling och Konflikthantering. [Elektroniskt] Tillgänglig: <http://www.s-f-m.se/medling/medling-som-konflikthanteringsmetod/vad-ar-medling/> [2010-11-23]

Kurs:

Introduktionskurs i medling 2010-12-08 till 2010-12-10, Göteborg.
Kursanordnare: Forum för Transformativ Praxis i Europa 2010

Intervjuer:

IP1. 2011-11-24

IP2. 2011-12-06

IP3. 2011-12-21

Bilaga 1:

Information om kandidatuppsats i sociologi höstterminen 2011

Mitt namn är Björn Oom och jag är student vid Sociologiska institutionen och skriver under höstterminen 2011 min kandidatuppsats i sociologi. Syftet med arbetet är att forska kring de två ämnena identitetsupplevelse och konflikt och deras samverkan med varandra. Mina frågeställningar rör specifikt den transformativa medlingen som metod och dess samband med individers identitetsskapande processer.

I arbetet kommer jag att genomföra ett antal intervjuer med strategiskt utvalda intervjupersoner för att belysa mitt syfte och besvara mina frågeställningar. Intervjuarbetet bygger på forskningsetiska principer för humanistisk samhällsvetenskaplig forskning. Det innebär att du som intervjuas garanteras anonymitet och konfidentiell behandling av utskrifter och i redovisning i den slutgiltiga uppsatsen.

Det insamlade materialet kommer endast att användas för forskningsändamål. Intervjun kommer att spelas in, om samtycke ges av intervjupersonen för att senare kunna användas i de analyser som kommer att ske, och därefter att raderas.

Den här undersökningen är en del av mitt examensarbete i sociologi, och deltagande bygger på frivillighet att delta, och du har som individ rätt att avbryta din medverkan om så önskas.

Du kan senare få ta del av det färdiga arbetet om så önskas.

Syftet med intervjun är att få ta del av dina tankar och upplevelser kring dessa teman: identitet & konflikt. Det är bra om du berättar så fritt som möjligt om dina tankar rörande dessa ämnen och relationen mellan dessa. Jag kommer att under intervjuens fortskridande troligen att ställa vissa följdfrågor, samt att försöka styra intervjun såpass att de båda ämnena berörs ungefär lika i tid. Intervjun beräknas ta ungefär 90 minuter.

Jag heter Björn Oom och kan nås via triburtius@gmail.com eller 0727447235.

Handledare:
Ulla-Britt Wennerström
Universitetslektor
Sociologiska institutionen, Göteborgs universitet
E-mail: ulla-britt.wennerstrom@sociology.gu.se
Tel: 031 786 4829

Bilaga 2:

Intervjuguide:

Informera om uppsatsens syfte, var jag skriver den, och att det den är på kandidatnivå osv

Informera om det **etiska** (som står i bilaga 1)

Första frågan: **Berätta kort som din egen bakgrund**, vad som ledde dig dit där du är idag (vilken bakgrund gällande tidigare sysselsättningar, utbildning etc. helt kort).

Tema transformativ medling

Be informanten **förklara grundtankarna kring den transformativa medlingen**, hur den är relaterad till läkning, förståelse av olika perspektiv, och hur den är relaterad till individers känsloliv.

Tema den känslomässiga dimensionen

Vad bygger transformativ medling på när det gäller denna del? Alltså varför är just detta en bra väg till att lösa konflikter?

-Berätta kort om vad en konflikt innebär enligt dig?

Introducera identitetsbegreppet. Är det del av den transformativa medlingens teori att relatera till individers identitetsskapande? Hur fungerar detta då dels i teorin, men framförallt i praktiken?

Vad innebär identitet för dig? Är identiteten allt igenom konstruerad eller finns det någon slags essens i den?

Är identiteten något som formas/ skapas i stunden? Vad är det i så fall som är av betydelse för identitetsskapandet i stunden samt över tid?

Introducera konflikt och identitet, sambandet däremellan, be informanten utveckla detta.

Hur fungerar vi människor i konflikter? Vad är centralt att bearbeta? Är det relaterat till vår identitet? Hur kan den tr medlingen ge stöd, och kan man tänka sig att påverka en persons identitetsskapande och självförståelse (?) dvs. hjälpa till att betrakta konflikten och sin egen del objektivt och på så vis frigöra sig från emotionella tyngande upplevelser?

Berätta om en konflikt du har varit del i.

-Hur tror du att parternas identitetsupplevelser har påverkat konfliktens utveckling?

Vad har identiteten, eller identitetsupplevelsen för betydelse för en eventuell konflikts utveckling?
-Ge gärna exempel och utveckla svaret.

Hur tror du att olika identitetsupplevelser påverkar en konflikt, för de olika parterna?

Frågor att återknyta till om intervjun avstannar:

-Identitet:

Är det skillnad på vår identitet och vilka vi är?

Vem / vad skulle du beskriva att du själv *är*?

-Konflikt:

Ge ett exempel på en konflikt du varit med i eller betraktat.

-Kombination:

Om du skulle beskriva hur parterna i en viss konfliktsituation kände sig och upplevde sig själva, kan du då se något samband mellan upplevelsen av självet och händelser i konflikten? Vilka då isf?

Bilaga 3

Populärvetenskaplig framställning

Bakgrund

Människors identitet, vad hon upplever sig vara och vill vara är en central del av livet, liksom dess inverkan på känslor, beslut, handlingar och beteenden. Konflikter är en ofrånkomlig del av livets resa, och som påverkar oss i vår upplevelse av oss själva, av andra människor och vår omgivande verklighet.

Om man hamnar i en väldigt svår konflikt som man inte verkar kunna ta sig ur så kan det hjälpa med någon form av konflikthantering. Medling är en konflikthanteringsmetod som har funnits länge och som bygger på att en eller flera opartiska personer (medlare) hjälper dem som befinner sig i konflikt att själva komma fram till en lösning genom att stötta dem vid ett samtal. Medling har blivit allt mer aktuell och uppmärksam i Sverige på senare år bl.a. då det sedan januari 2008 finns en lag som innebär att alla kommuner måste erbjuda medling i samband med brott rörande ungdomar, där gärningsmannen är under 21 år⁸.

En vanlig beskrivning av konflikt är att två eller flera personer är oense gällande en viss sak och att minst en av personerna upplever att den andres handlingar står i vägen för eller hindrar hennes egna idéer, handlingar, känslor eller åtaganden (Glasl 1999: 18). Men det finns alternativa sätt att se på konflikt och ett är att konflikt i grunden handlar om en kris i relationer mellan människor. Det sättet att se på konflikt används av en viss form av medling som kallas transformativ medling. Denna medlingsform menar att människor mår dåligt av att ha konflikter just för att relationer med andra människor påverkar oss negativt oavsett om våra behov tillgodoses eller inte, och medlingen fokuserar därför vid att relationen mellan personerna som är i konflikt ska sluta vara krisartad och bli såpass bra att personerna inte längre påverkas negativt av den utan kan leva vidare och må bra.

Efter att tidigare ha studerat konflikthantering och transformativ medling vid Göteborgs Universitet, så har jag haft tankar om att vår upplevelse av vilka vi själva är, dvs. vår identitet, har mycket att göra med konflikter. Och det är något jag vill undersöka vidare i den här studien och kommer göra det i relation till den transformativa medlingen som lägger mycket fokus vid relationer och känslor, som spelar in mycket för vår upplevelse av vilka vi är.

---

⁸Se *Medling vid brott – en handbok* (2007), <http://www.bra.se, pdf 2011-12-29>.

Syfte

Syftet är att utifrån vetenskapliga teorier och intervjuer med verksamma transformativa medlare undersöka hur vår identitet och konflikter påverkar varandra och i relation till det undersöka den transformativa medlingen och om den möjligen kan göras bättre med hjälp av teorier som ger oss förståelse för hur identitet och konflikt samverkar.

Metod

Min metod är att läsa in mig på vetenskapliga teorier om identitet, konflikt och sedan jämföra och analysera dessa i relation till varandra för att se vad se hur dem påverkar varandra och sedan relatera det till den transformativa medlingens teori.

Jag kommer även att intervjua professionella transformativa medlare om deras tankar och erfarenheter om konflikter och hur identitet spelar in vid konflikt och hur den transformativa medlingen förhåller sig till dem här sakerna. Att intervjua medlarna ger en verklighetsförankring för arbetet och kan hjälpa mig att göra goda slutsatser utifrån teorierna.

Viktigaste resultat

Vad jag kommit fram till är att transformativ medlings teoribildning bygger på ett identitetsarbete men inte har utvecklat teorin i anslutning till identitet. Studien visar att deras teori kan stärkas genom att få ta del av Archer (2002) och Goffman (1955, 1967) teorier om hur vår identitet skapas och påverkas vid konflikt.

Samhällsnytta

Det ligger i allas intresse att kunna hantera konflikter på ett önskvärt sätt och denna studie bidrar med förståelse för hur vår identitet bildas och påverkas vid konflikt, som vi alla kan dra personlig lärdom av vad det gäller konflikter vi själva hamnar i, så att vi möjligen kan hantera dem bättre och inte må så dåligt av dem.

Men för dem konflikter vi inte kan hantera så är det också bra om vi kan få en så god hjälp som möjligt utifrån att hantera dem, Och eftersom medling är en konflikthanteringsmetod som ska kunna erbjudas enligt lag i Sverige så är det av samhällsintresse att det erbjuds en så bra medling som möjligt. Och om den transformativa medlingsformen, som idag används i Sverige, kan bli bättre av att ta till sig förståelse om hur vår identitet skapas i relation till konflikt, vilket mina resultat visar på, så är det bra att det visas i en vetenskaplig studie som den här.